

آشنایی با قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

اعظم مدیحی
کارشناس جمعیت، سلامت مادران و
باروری دانشگاه علوم پزشکی کاشان

زهرا نخی
مدیر گروه سلامت خانواده
دانشگاه علوم پزشکی کاشان

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه این مقاله:

- اهمیت تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت را بیان کنند.
- سرفصل‌های مندرج در قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت را فهرست کنند.

مقدمه

اقتصادی اجتماعی را برای آن کشور فراهم می‌کند. در سال‌های اخیر، با توجه به تغییر و تحولات جمعیت در کشور، مقام معظم رهبری در این خصوص «سیاست‌های کلی جمعیت» را در تاریخ ۳۰ اردیبهشت، ۱۳۹۳ ابلاغ نمودند. بر اساس متن ابلاغیه رهبر معظم انقلاب به روسای سه گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام با عنایت به اهمیت مقوله جمعیت در اقتدار ملی، با توجه به پویندگی، بالندگی و جوانی جمعیت کنونی کشور به عنوان یک فرصت و امتیاز و در جهت جبران

جمعیت جوان به عنوان یکی از عوامل مهم اقتدار کشورها به شمار می‌رود. نیروی مولد و جوان به عنوان یکی از پایه‌های اصلی قدرت و رشد اقتصادی اجتماعی کشورها محسوب می‌شود. کشور ما سال‌ها از جمعیت جوان برخوردار بوده و همچنان لازم است این ثروت حیاتی حفظ و تقویت شود.

جمعیت جوان و سرمایه انسانی به عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان موثر بر توسعه هر کشور، از اهمیت خاصی برخوردار بوده و بستر خلاقیت و پویایی در ابعاد مختلف توسعه

این قانون مشتمل بر هفتاد و سه ماده و هشتاد و یک تبصره، در جلسه مورخ ۱۴۰۰/۷/۲۴ کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و حمایت از خانواده مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی تصویب شد و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت هفت سال در تاریخ ۱۴۰۰/۸/۱۰ به تایید شورای نگهبان رسید.

در این قانون ضمن اعلام نقش و وظایف وزارتخانه‌ها، دستگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادها در موضوع حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و الزامات دقیق و صحیح اجرای قانون مذکور، سرفصل‌های مختلفی با موضوعات:

- حمایت‌های قانونی برای تولد فرزندان، حمایت خانواده‌های دارای فرزند، حمایت از مادران شاغل و غیرشاغل، دانشجوی و طلبه، حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی، حمایت از زوج‌های جوان، حمایت از گروه‌های مردمی و خدمات ناباروری و سقط و تدابیر قانونی
- تسهیلات آموزشی، فرهنگی، مسکن، مشوق‌های اقتصادی
- اعتبارات مورد نیاز در برنامه‌های حمایتی
- برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگ سازی
- جلوگیری از حرکت‌های معارض
- نحوه اجرا و نظارت بر حسن اجرای قانون

در این خصوص را مطرح و تصویب کرده است.

کاهش نرخ رشد جمعیت و نرخ باروری در سال‌های گذشته، اشاره شده است تا با در نظر داشتن نقش ایجابی جوانی جمعیت در پیشرفت کشور، برنامه‌ریزی جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی متناسب با سیاست‌های جمعیتی کشور انجام گیرد و اجرای سیاست‌ها به طور مستمر رصد شود.

در جامعه امروزی داشتن فرزند در نهاد خانواده و جمعیت جوان یک هنجار ارزشمند است. این مساله ضرورت حمایت سطوح قانونگذاری و سیاست‌گذاری در راستای رفع موانع و مسایل پیش روی خانواده‌ها در جهت فرزندآوری از جمله هزینه‌های بالای بارداری، زایمان و درمان ناباروری و فقدان پوشش بیمه‌ای، هزینه‌های بالای معیشت خانواده و فشارهای اقتصادی و شیوع سقط جنین را ایجاب می‌کند. این موانع برخلاف تمایل و نگرش مثبت خانواده به داشتن فرزند بیشتر سبب کاهش ۲۰ درصدی میزان مولید در سالیان اخیر گردیده است.

طبق برآوردهای بین‌المللی، ایران تا ۲۰ سال آینده جزو پیرترین کشورهای جهان خواهد بود. در این راستا، تحقق مطالبه عمومی مردم، حمایت از مادران ایرانی و رفع موانع و مسایل مذکور و نیز مصالح کشور در نظام حکمرانی و قانونگذاری امری اجتناب ناپذیر است که می‌بایست با توجه به فرصت اندک پیش رو، به ضرورت، فوریت و اهمیت در دستور بررسی قرار گیرد.

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با هدف افزایش نرخ باروری کلی به بیش از سطح جانشینی و ارتقای شاخص‌های کیفی در راستای تحقق سیاست‌های کلی جمعیت با حمایت از خانواده‌های دارای حداقل سه فرزند، ولادت‌های جدید، زوجین نابارور، زنان باردار و مادران دارای فرزند زیر ۲ سال و... تصویب شد.

منابع

- سند ملی صیانت از جمعیت، نقشه راه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در راستای اجرای سیاست‌های کلی جمعیت، ۱۴۰۰-۱۴۰۴
- دستورالعمل جوانی جمعیت و حمایت از خانواده، مرکز پژوهش‌های مجلس، سال اول، دوره یازدهم
- نامه شماره ۱۴۰۰/۹/۱۵/د مورخ ۱۴۰۰/۹/۱۵ مشاور وزیر و مدیر کل حوزه وزارتی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- نامه‌ها و دستورالعمل‌های اداره کل سلامت جمعیت، خانواده و مدارس وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی